

vergadering **C216 – OND22**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 3 mei 2012

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten en de bevordering van gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs	
- 110 (2011-2012)	3
Motie	6
Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de teleurstellende resultaten van een peiling naar de kennis van het vak wereldoriëntatie bij vierduizend leerlingen uit het zesde leerjaar	
- 1586 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de peiling naar het vak wereldoriëntatie bij zesdeklassers in het basisonderwijs	
- 1592 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de kennis van het vak wereldoriëntatie op het einde van de basisschool	
- 1612 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de eindtermen wereldoriëntatie in het basisonderwijs	
- 1669 (2011-2012)	7
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het actieplan om de studentenmobiliteit te verhogen	
- 1587 (2011-2012)	13
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opleiding tot begeleider kinderopvang	
- 1625 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opleiding tot kinderverzorger	
- 1682 (2011-2012)	15
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de capaciteitsproblemen van scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest	
- 1590 (2011-2012)	18

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

**Interpellatie van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten en de bevordering van gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs
- 110 (2011-2012)**

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, collega's, diversiteit is een maatschappelijk gegeven. En dat het samenleven van mensen met verschillende culturele en sociale achtergronden, mensen met verschillend geslacht of seksuele geaardheid en mensen met verschillende gezondheidstoestand niet altijd even vlot verloopt, hoeft op zich niet te verbazen. Maar het is heel wat minder vanzelfsprekend en zeker niet aanvaardbaar dat die diversiteit samenhangt met grote verschillen in slaagkansen in de samenleving. Ik wil het hier hebben over de slaagkansen in het onderwijs.

In ons hoger onderwijs wordt dat op een pijnlijke manier duidelijk. De directies, het personeel en zelfs de banken van de aula's tonen ons, een succesvolle democratiseringsgolf ten spijt, nog altijd een zeer vertekend beeld van onze maatschappij. Want in alle geledingen stellen wij een duidelijke ondervertegenwoordiging vast van etnisch-culturele minderheden, personen uit minder gegoede kringen en mensen met een handicap of een functiebeperking. Opvallend is ook de blijvende ondervertegenwoordiging van vrouwen in instellingsbesturen en onderzoeksgroepen.

Het Financieringsdecreet van 2008 voorziet in een 'Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten'. Hogescholen en universiteiten kunnen de middelen aanwenden om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs te bevorderen. In het bijzonder kunnen zij maatregelen nemen die de instroom en de doorstroom bevorderen van studenten uit bevolkingsgroepen die in het hoger onderwijs ondervertegenwoordigd zijn. Elke instelling diende eind maart 2011 bij de overheid een evaluatierapport in. In mijn schriftelijke vraag nummer 601 peilde ik naar de evaluatie van die rapporten. Uw antwoord was duidelijk. Het aanmoedigingsfonds heeft blijkaar wat in beweging gezet inzake diversiteit in het hoger onderwijs.

Toch zegt u ook dat het Aanmoedigingsfonds in zijn huidige vorm op een aantal punten grondig moet worden bijgestuurd: "Enerzijds beargumenteren de instellingsbesturen nauwelijks de beleidskeuzes die ze maken en bijgevolg verschaffen ze nauwelijks inzicht in het proces dat geleid heeft tot die keuzes. Anderzijds blijkt dat de verslagen van drie jaar werking wel een uitvoerige beschrijving geven van de inspanningen die geleverd zijn door de instellingen, maar dat ze onvoldoende duidelijk maken wat de impact is van die inspanningen op in-, door- en uitstroom van studenten uit ondervertegenwoordigde groepen. Ook het systematisch verzamelen van gegevens is nog voor veel verbetering vatbaar."

Een bijkomend probleem vormt de definitie van 'ondervertegenwoordigde groepen'. De overheid heeft geen definities opgelegd. Instellingen mochten hun eigen definities hanteren. U erkent in uw antwoord op mijn vraag dat dit onbedoelde neveneffecten heeft gehad: "Sommige instellingen veranderden in de loop van drie jaar van definitie, zodat ze geen vergelijkbare cijfergegevens konden presenteren. Sommige instellingen definieerden geen doelgroepen, met het argument dat ze een inclusief beleid voerden. De meeste instellingen hebben evenmin systematisch nulmetingen uitgevoerd, zodat het moeilijk is om een evolutief beeld te schetsen."

In uw beleidsbrief kondigt u op basis van de rapporten van de instellingen en van de evaluaties van het Aanmoedigingsfonds een plan van aanpak aan dat in een bredere visie over de democratisering van het hoger onderwijs zal passen. Ook erkent u de nood aan resultaatgerichte beheersindicatoren, zowel op het vlak van de instroom als op het vlak van de doorstroom en uitstroom van studenten uit kansengroepen. In de toekomst wilt u een

sterkere koppeling realiseren van de allocatie van de middelen met het behalen van vooropgestelde streefcijfers. Verder zou u nagaan of het werken met beheersovereenkomsten het meest geschikte instrument is om de doelstellingen van het Aanmoedigingsfonds te realiseren. In afwachting daarvan hebt u de beheersovereenkomsten met één jaar verlengd.

Minister, wat is de stand van zaken van het plan van aanpak waar u het over heeft in de beleidsbrief? Wanneer mogen we dat verwachten?

Instellingen hebben hun eigen definitie van ‘ondervertegenwoordigde groepen’ gehanteerd, wat onbedoelde neveneffecten heeft gehad. Welke mogelijkheden ziet u om die neven-effecten weg te werken? Acht u het zinvol dat de overheid met de instellingen overlegt om tot één definitie te komen, die dan vervolgens wordt opgenomen in de nieuwe overeenkomst?

Welke alternatieven ziet u voor het werken met beheersovereenkomsten? Behoort een structurele integratie van de projecten in het aanmoedigingsfonds tot een van de mogelijkheden?

Welke mogelijkheden ziet u voor een betere registratie wat betreft de in-, door- en uitstroom van kansengroepen in het hoger onderwijs? In april 2008 bracht de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) een advies uit over de registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs en stelde daarbij een model van registratie voor. Hoe staat u tegenover dit model? Acht u een implementatie ervan haalbaar?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: De interpellatie gaat over het Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten. We leven in een zeer gediversifieerde maatschappij. Het is belangrijk dat dat in alle geledingen van de maatschappij tot uiting komt. Dat is nog altijd niet zo. Dat is een heel langzaam proces. We moeten daaraan werken. In deze interpellatie gaat het voornamelijk over het hoger onderwijs. Dat geeft nog altijd een vertekend beeld van de samenstelling van onze maatschappij. Kansengroepen stromen moeilijk in in het hoger onderwijs.

Ik wil dat even opentrekken. Het is een randbemerking, maar onzes inziens een terechte. Het komt hier altijd weer ter sprake: we zullen eerst werk moeten maken van de ongekwalificeerde uitstroom in het secundair onderwijs. De student moet daar eerst uitstromen vóór hij in het hoger onderwijs kan instromen. Jammer genoeg is de ongekwalificeerde uitstroom bij kansarmen nog altijd vrij hoog. Dat weten we intussen, daar moet dringend werk van worden gemaakt.

Er moet ook worden gewerkt aan de studiekeuzebegeleiding van die kansarme jongeren. Ze kennen nog altijd niet alle richtingen die ze uit kunnen gaan. Op een of andere manier komt de informatie niet tot bij hen. Dat zal moeten worden aangemoedigd. Dat is een belangrijke voorwaarde om in te stromen.

Het Aanmoedigingsfonds geeft middelen aan de universiteiten en hogescholen om gelijke kansen en diversiteit aan te moedigen. Mevrouw Pehlivan verwijst naar het evaluatierapport en naar het antwoord op haar schriftelijke vraag. U zegt daarin dat er moet worden bijgestuurd. We moeten onderzoeken welke impact het fonds heeft op de instellingen. Frappant is ook dat de definitie van ‘ondervertegenwoordigde groepen’ verandert in de loop der jaren. Er is geen eenheid.

U spreekt van een plan van aanpak, minister. Er is nood aan resultaatgerichte beheers-indicatoren. De middelen moeten efficiënt worden ingezet. We moeten proberen te meten wat de resultaten daarvan zijn. We zijn niet tegen het fonds, maar het geld moet iets opbrengen. We moeten uitzoeken hoe en waar we moeten bijsturen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik ben van plan om met de Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs een soort pact voor diversiteit af te sluiten. In dit pact zullen strategische, maar meetbare doelstellingen inzake diversiteit in het hele Vlaamse hoger onderwijs afgesproken

worden, en dit op middellange termijn. Op basis van deze algemene doelstellingen zullen instellingen kunnen kiezen aan welke doelstellingen van het pact ze willen werken. Dat zal afhangen van de specifieke context waarbinnen elke instelling werkt en rekruteert. De context van een grootstad zal anders zijn dan die van een centrumstad. Op basis van die keuze en de operationalisering ervan in concrete, instellingsgebonden doelstellingen voor de periode 2013-2018, zal ik een beheersovereenkomst afsluiten met de instellingen. De bedoeling is dat die beheersovereenkomst ingaat op 1 januari 2013.

Er moet in dit verband inderdaad overeenstemming zijn op Vlaams niveau. Iedereen zal op dezelfde manier gegevens moeten aanleveren en over resultaten rapporteren. Hoe we dit precies gaan bereiken, zal voorwerp zijn van overleg tussen de overheid en de instellingen. Dit overleg wordt voorbereid en begeleid door een werkgroep met vertegenwoordigers van de stakeholders, aangevuld met een aantal experten/onderzoekers die beslagen zijn in de problematiek van diversiteit in het hoger onderwijs. Deze werkgroep wordt momenteel samengesteld.

Ik denk dat er op dit moment en op dit punt geen alternatief is voor de beheersovereenkomst. De uitdaging waar we voor staan, is de verschuiving van diversiteit als een projectmatig, perifeer gegeven van het onderwijs- en sociaal beleid van de instelling naar diversiteit als een centraal gegeven van het onderwijs- en sociaal beleid. Die verschuiving is mede dankzij de ondersteuning vanuit het Aanmoedigingsfonds van de afgelopen jaren begonnen in veel instellingen, maar moet vanuit de overheid verder ondersteund en gestimuleerd worden. Pas als die structurele verankering van diversiteit binnen het instellingsbeleid een feit is, is ook een structurele integratie van het Aanmoedigingsfonds binnen de werkingsmiddelen van de instellingen mogelijk. Dat kan op termijn.

De Vlor heeft inderdaad belangrijk werk verricht. Zijn advies heeft mee de discussie over diversiteit gestimuleerd. Het advies stelt dat registratie van studenten uit kansengroepen noodzakelijk is en presenteert dan elf categorieën studenten die als studenten uit kansengroepen kunnen worden bestempeld.

Registratie is noodzakelijk, daar ben ik het mee eens. De vraag is of we in dit verband elf categorieën moeten onderscheiden. Voor instellingen kan het zinvol zijn in het kader van de monitoring van hun diversiteitsbeleid. Ze krijgen een gedetailleerd zicht op hoe groot de diversiteit van hun instroom is en kunnen eventueel de impact van hun maatregelen bekijken in functie van de verschillende groepen studenten.

Belangrijk in dit verband is dat de regelgeving rond het elektronisch uitwisselen van gegevens de laatste tijd sterk is geëvolueerd. Aan de burger mogen niet zomaar gegevens gevraagd worden die al beschikbaar zijn in een authentieke gegevensbron. Gegevens over allochtone studenten op basis van woonplaats en afkomst, internationale studenten, studenten met gezinslast en dergelijke kan men niet zomaar vragen aan de student, aangezien deze of vergelijkbare gegevens beschikbaar zijn in authentieke gegevensbronnen. Tussen de categorieën die de Vlor onderscheidt, zijn er overigens wel wat overlappingen. Veel studenten zullen in meerdere categorieën terug te vinden zijn.

Wat de overheid betreft: wij zijn in het kader van het diversiteitsbeleid vooral geïnteresseerd in gegevens op een meer geaggregeerd niveau. Het is nu al zo dat een aantal van de groepen, voorgesteld in het advies van de Vlor, geregistreerd of opgeladen worden in de Databank Hoger Onderwijs in functie van de financieringsregeling: beurs- en functiebeperkte studenten, werkstudenten, internationale studenten. Daarover zijn dus gegevens en registraties beschikbaar, hoewel meestal niet volgens de definities die de Vlor voorstelt. Uit de ervaring blijkt overigens ook dat registreren zeer goede afspraken en richtlijnen veronderstelt. Hoe meer kenmerken men wil registreren, hoe minder uitvoerbaar het wordt.

We hebben ook een leer- en ervaringsbewijzendatabank opgestart, die op termijn en geleidelijk een antwoord moet kunnen bieden op vragen over de scholingsgraad en van het

milieu van de student. We onderzoeken ook hoe we de gegevens die we hebben met betrekking tot de GOK-indicatoren, kunnen aanwenden in het hoger onderwijs.

Welke gegevens de instellingen in dit verband precies aan de overheid zullen moeten aanleveren, zal dus nog het voorwerp uitmaken van overleg met de instellingen. Ik ben vooral geïnteresseerd in de behaalde resultaten en minder in de manier waarop instellingen die resultaten nastreven. Dat is een zaak voor de instellingen zelf. Het is ook hun zaak om te monitoren en de effectiviteit van hun beleid na te gaan.

Samengevat: we willen dit jaar nog tot een herziening komen en dat afsluiten met de hogeronderwijsinstellingen.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mevrouw Vermeiren, wat u zei over de ongekwalificeerde uitstroom, klopt natuurlijk, maar dat zit in het secundair onderwijs. Het Aanmoedigingsfonds is heel specifiek gericht op hogescholen en universiteiten. We mogen al blij zijn dat toch een aantal jongeren de weg ernaartoe gevonden hebben. De bedoeling van het Aanmoedigingsfonds is om die jongeren die, om welke redenen dan ook, met een aantal problemen kampen, nog meer aan te moedigen, zodat de instroom al verzekerd is, maar dat ze ook kunnen doorstromen en uitstromen.

In die zin ben ik tevreden met uw antwoord, minister. Als men middelen geeft, moeten die middelen ook een effect hebben en moeten we resultaten zien. Zowel de hogescholen als de universiteiten moesten de eerste drie jaren misschien hun eigen weg zoeken, maar nu is er bij een aantal hogescholen het bewustzijn dat ze specifiek moeten werken rond bepaalde doelgroepen.

Het behaalde resultaat is inderdaad belangrijk, minister. Hoe ze het behalen, is hun zaak. Als je middelen krijgt, moet je resultaten halen. Dat is evident. In een nieuwe beheersovereenkomst mag dat toch iets specifiek zijn. Ook in overleg met de instellingen kan dat tot uiting komen.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Het is inderdaad een zeer nobel doel om kansjongeren of jongeren die hun weg naar het hoger onderwijs nog niet vinden, te stimuleren om die stap toch te zetten. Dat kan alleen maar toegejuicht worden.

Minister, ik heb genoteerd dat er een beheersovereenkomst komt die van 2013 tot 2018 loopt. Ik heb ook begrepen dat men regelmatig moet rapporteren en dat er meetbare doelstellingen moeten zijn. Nu blijft het dus bij een beheersovereenkomst. Een structurele inbedding kan, maar pas op termijn en als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Ik ben het ermee eens dat de registratie goed doordacht moet zijn. Dat kan niet zomaar nattevingerwerk zijn. Ik ben in elk geval tevreden met uw antwoord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, ik wil een motie aankondigen.

Motie

De voorzitter: Door mevrouw Pehlivan werd tot besluit van deze interpellatie een motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de teleurstellende resultaten van een peiling naar de kennis van het vak wereldoriëntatie bij vierduizend leerlingen uit het zesde leerjaar

- 1586 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de peiling naar het vak wereldoriëntatie bij zesdeklassers in het basisonderwijs

- 1592 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de kennis van het vak wereldoriëntatie op het einde van de basisschool

- 1612 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de eindtermen wereldoriëntatie in het basisonderwijs

- 1669 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, collega's, bijna de helft van de 12-jarigen kan in een station niet lezen wanneer de volgende trein vertrekt, en een op de drie denkt dat de overheid pretparken bouwt. Dat blijkt uit een peiling in opdracht van de minister naar de kennis van het vak wereldoriëntatie bij vierduizend leerlingen uit het zesde leerjaar. Vooral op het onderdeel maatschappijleer scoren Vlaamse leerlingen slecht. Amper 53 procent behaalt de ondergrens. In Brussel is het nog veel erger gesteld: daar haalt niet eens een kwart het minimumniveau. Zo kan bijna de helft van de leerlingen in een treinstation niet zien wanneer de volgende trein vertrekt, en kan 66 procent geen metroplan lezen.

Volgens onderzoekster Rianne Janssen van de Katholieke Universiteit Leuven hebben de meeste leerlingen op het einde van het basisonderwijs wel een zeker tijdsbewustzijn ontwikkeld, maar is er toch nog een aanzienlijke groep die deze elementaire vaardigheden niet beheerst. Leerlingen maken volgens haar voornamelijk fouten als ze informatie moeten opzoeken, combineren of vergelijken. Ook bepaalde abstracte begrippen zoals 'democratie', 'verkiezingen' en 'derde wereld' zijn voor veel leerlingen Chinees. Zo denkt 10 procent van de leerlingen dat kansarmoede in België niet voorkomt, terwijl 30 procent zelfs meent dat de overheid de pretparken bouwt. Een kompas gebruiken of een kaart lezen lukt beter, al kan toch ook bijna de helft van de leerlingen de Noordpool niet aanduiden op een wereldbol. En neen, voorzitter, die helft, dat zijn niet de vrouwen. Dit heeft niets met gender te maken: het is algemeen. Vaak wordt immers het grapje gemaakt dat vrouwen niet kunnen kaartlezen. Meer dan een derde van de 12-jarigen heeft geen idee waar Noord-Amerika ligt.

De dramatische scores in Brussel zijn volgens Marc Van den Brande, de secretaris-generaal van het katholiek basisonderwijs, te wijten aan het taalprobleem. Hij stelt het volgende: "Nauwelijks 10 procent spreekt thuis Nederlands. Die kinderen snappen vaak niet eens waarover het gaat in hun moedertaal, laat staan dat ze het in de onderwijstaal verstaan. Ook daar zit een uitdaging."

Nog opmerkelijk is het feit dat bijna een derde van de leerkrachten het vak wereldoriëntatie helemaal niet graag geeft. De heer Van den Brande stelt: "Minister Smet heeft al aangegeven dat hij de onderwijzersopleiding wil vermasteren. En nu zien we ook dat een groot deel van de aspirant-onderwijzers een vooropleiding in tso of bso kreeg. Vaak hebben zij zelf moeite met bepaalde complexe begrippen, omdat die in hun eigen vooropleiding te weinig werden uitgediept."

Volgens Van den Brande moet de sector zich bovendien eens bezinnen over de vraag welke onderdelen van de eindtermen essentieel zijn in het basisonderwijs en welke niet. Hij stelt: “We eisen zonder meer veel van onze jeugd. In onze kenniseconomie is de lat erg hoog komen te liggen. Kinderen moeten ook steeds meer weten, er komt alleen maar stof bij, maar er valt nooit iets weg. Ook daar gaan we eens grondig over moeten nadenken.”

Het is wel opvallend dat in alle peilingen en onderzoeken van de afgelopen jaren telkens opnieuw dezelfde fenomenen opduiken, zoals de taalachterstand, voornamelijk in grootsteden zoals Brussel, die onherroepelijk resulteert in leerachterstand, en het lerarenloopbaandebat, dat nog steeds op zich laat wachten. Ook werd het beroep van leerkracht nog steeds niet opgewaardeerd, wat resulteert in bijvoorbeeld minder interesse bij studenten voor een bacheloropleiding leraar. Dit academiejaar waren er bijvoorbeeld 6 procent minder inschrijvingen voor de bacheloropleiding leerkracht dan het jaar voordien.

Minister, u hebt eerder aangegeven het beroep van leerkracht opnieuw aantrekkelijker te willen maken met structurele maatregelen in plaats van ad-hocmaatregelen, maar daar hebben we tot nu toe nog niet veel van gemerkt. Telkens opnieuw worden oplapoplossingen geboden, in plaats van structurele oplossingen om de kern van het probleem op te lossen.

Ik heb dan ook een resem uitgebreide vragen over allerlei onderwerpen voor u. Wat is uw reactie op het onderzoek zelf? Beantwoorden de eindtermen voor het vak wereldoriëntatie nog steeds aan de realiteit? Is een herziening, een aanpassing noodzakelijk? Wat is uw reactie op de verklaringen van de heer Van den Brande over de taalachterstand, zeker in Brussel? Een derde van de leerkrachten zou het vak wereldoriëntatie niet graag onderwijzen. Ik heb al aangegeven wat de oorzaak daarvan zou kunnen zijn: het zou gaan over mensen die een vooropleiding in tso en bso hebben genoten, die na een bacheloropleiding een lerarenopleiding hebben gevolgd. Zij zouden die begrippen niet goed kunnen hanteren, of ze zelfs niet goed begrijpen. In oktober 2011 haalde u nog de media met een voorstel om alle lerarenopleidingen in Vlaanderen op academisch niveau te brengen en de studieduur van dergelijke opleidingen te verlengen tot vier jaar. Is daarover intussen al iets beslist? Hoe zit het met een mogelijke hervorming van de lerarenopleiding?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, geachte leden, ik zal proberen niet te herhalen wat mevrouw Van Steenberge al heeft gezegd. Ze heeft immers een zeer goede inleiding gegeven. Minister, de diverse peilingstoetsen vormen een goed instrument om te bekijken of de eindtermen werkelijk worden gehaald. We hebben al diverse peilingstoetsen achter de rug. Sinds 2002 worden diverse vakken onderzocht, zoals wiskunde, Nederlands, Frans en wereldoriëntatie. Nu hebben we de nieuwe resultaten met betrekking tot wereldoriëntatie. Bij de peilingstoetsen is er sprake van aanzienlijke verschillen als het gaat over het resultaat dat wordt behaald op de diverse onderdelen.

De vraag die we natuurlijk moeten stellen, is welke conclusie we daar nu uit moeten trekken. Als we kijken naar deze peilingstoetsen, dan zien we dat voor bepaalde onderdelen ongeveer 50 procent van de leerlingen de eindtermen haalt. Er zijn onderdelen waarop veel beter wordt gescoord, met 75 procent. Als ik kijk naar de peilingstoetsen die in het verleden zijn gebeurd, bijvoorbeeld voor wiskunde, dan zie ik dat op diverse onderdelen 80 à 86 procent werd behaald. Moeten we daaruit nu de conclusie trekken dat die eindtermen worden gehaald of niet? Wat moeten we daarmee doen?

In het rapport staat heel duidelijk dat deze resultaten een aanzet zijn om eens grondig na te denken, samen met de onderwijssector. Het is eigenlijk een rapport dat dient tot reflectie en evaluatie, en daarna uiteraard tot actie.

Minister, ik vraag me af hoe u dit zult aanpakken. Hoe zult u dat aansturen? Welke rol zult u spelen? Waartoe moet dit leiden? Ik vind in dit rapport alvast heel wat relevante informatie waar we iets mee kunnen doen.

Een tweede onderdeel van het rapport heeft betrekking op de leerkrachten. We stellen vast dat de leerkrachten het vak wereldoriëntatie niet graag geven. Dat is niet aantrekkelijk. Voor mij is dit een nieuw gegeven. Ik dacht net dat het zeer boeiend was dit vak te geven. Uit deze toets blijkt dat niet het geval te zijn. Dat is een probleem. Ik schrik in elk geval van de resultaten die op het onderdeel maatschappij worden behaald. Dat is tenslotte toch een belangrijk onderdeel, dat onze leerlingen best wel kennen. Het is tevens boeiend om te geven. Toch voelen leerkrachten zich daar niet toe aangetrokken.

De vraag is wat de oorzaak is. Is daar een verklaring voor? Hoe moeten we daarmee omgaan? Hoe wilt u beleidsmatig omgaan met de vaststelling dat de interesse voor het vak wereldoriëntatie niet heel groot is?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, mijn vraag om uitleg gaat uiteraard in dezelfde richting. Ik zal niet herhalen wat de vorige sprekers al hebben gezegd. Mijn aandacht is in elk geval getrokken door een aantal uitspraken in de pers. Ik heb uiteraard nog wat meer onderzoekwerk gedaan.

De grote titels waren 'Onze twaalfjarigen kennen hun wereld niet', 'Ontgoochelende resultaten van Vlaams onderzoek bij vierduizend zesdeklassers', 'Onze twaalfjarigen zijn wereldvreemd' en 'De minister onderzoekt wat er moet gebeuren om deze resultaten op te krikken'.

Minister, kunt u ons informeren over de wijze waarop u dit onderzoek zult aanpakken? Heeft de onderwijsinspectie het vak wereldoriëntatie tijdens de schooljaren 2010-2011 en 2011-2012 in de focus geplaatst? Wat is hiervan het resultaat? Zijn de eventuele negatieve beoordelingen al opgevolgd? Indien koudwatervrees of een gebrek aan motivatie bij de leerkrachten om dit vak te onderwijzen aan de basis van het probleem liggen, is hier een tak voor de lerarenopleiding weggelegd. Ik vraag me af hoe u dit knelpunt verder zult onderzoeken en aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ik kan heel kort zijn. De vorige sprekers hebben de problematiek reeds geschetst. Ik denk dat we ons allen op hetzelfde artikel in De Standaard hebben gebaseerd.

Minister, in feite hebben anderen, waaronder mevrouw Van Steenberge, mijn vragen al gesteld. Ik vraag me ook af hoe u de resultaten van het onderzoek interpreteert. Wat leert u daaruit? Dringt een aanpassing van de eindtermen wereldoriëntatie zich eventueel op? Zo ja, op welke manier moet dat dan gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik wil me hier graag bij aansluiten. De teksten en vragen van de vraagstellers zijn zeer duidelijk. Ik heb zelf nog een viertal punten genoteerd die ik even ter sprake wil brengen.

In het onderzoek is sprake van het zesde leerjaar, het einde van de basisschool. De eindtermen zijn er om te worden gehaald. Het is heel erg dat bepaalde vaardigheden en kennisonderdelen op het einde van het zesde leerjaar niet zijn gekend. Het kan absoluut de bedoeling niet zijn dat het secundair onderwijs moet beginnen met de remediëring van bepaalde zaken die op het vlak van wereldoriëntatie niet zijn gekend.

Ik vind het frappant dat in het rapport wordt vermeld dat het Nederlands in een bepaalde grootstedenproblematiek vaak de oorzaak van het falen is. Volgens mij is de minister met zijn talennota al een heel eind op weg geraakt. In die nota kondigt de minister aan dat hij van bepaalde zaken werk wil maken. Ik zou hem willen vragen dit zeer snel te doen.

Wat de kwaliteit van de leerkrachten betreft, is ons vroeger zo dikwijls gezegd dat een vak staat of valt met de persoon die het geeft. Het gaat dan niet enkel om de didactische werkwijze, maar ook om het inhoudelijk aspect.

Ik neem aan dat het voor een leerkracht in het basisonderwijs, die alle vakken moet geven, zeer moeilijk moet zijn al die vakken inhoudelijk fundamenteel te kennen. De mensen die in de lerarenopleidingen instromen, hebben een bepaald profiel. Ze komen zelf uit het tso of het bso. Waarschijnlijk beschikken ze zelf niet over een aantal van die competenties en kenniselementen.

Tot slot lijkt het me zeer belangrijk te weten wat een leerling op het einde van het zesde leerjaar echt moet kunnen en kennen. Wat zijn de elementaire kennisonderdelen en basisvaardigheden? Als overheid kunnen we echter enkel vragen wat de doelen zijn. De manier waarop de scholen die doelen moeten bereiken, moeten ze zelf kiezen.

Minister, ik wil in feite dezelfde vraag stellen als de vorige sprekers. Welke beleidsmatige conclusies kunt u uit dit onderzoek trekken?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, uit het onderzoek blijkt dat de meeste leerlingen op het einde van het basisonderwijs met betrekking tot de getoetste eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie een zekere basis hebben verworven. Dat is op zich positief. Globaal bekeken, zijn de resultaten voor Vlaanderen ook niet slecht. We mogen echter niet de ogen sluiten voor een aantal knelpunten die duidelijk uit deze studie blijken. Ik denk, bijvoorbeeld, aan de zwakke resultaten voor het onderdeel maatschappij.

De kinderen zijn nog enigszins vertrouwd met maatschappelijke verschijnselen waar ze zelf al mee te maken hebben of waarvan ze zelf de gevolgen ondervinden. Het gaat dan onder meer om de invloed van reclame op hun eigen gedrag en om de verkeersregels voor fietsers en voetgangers. Ze hebben het wel moeilijker met ruimere maatschappelijke verschijnselen waar ze zelf nog geen actieve rol in spelen, bijvoorbeeld politiek, arbeid of bestuur van een complex land zoals het onze. Daarnaast heeft een aantal twaalfjarigen inderdaad nog geen goed historisch en ruimtelijk referentiekader ontwikkeld. Zij hebben moeite om bepaalde zaken in de grote historische periodes te situeren of om onze provincies, Europese landen of werelddelen te situeren op een kaart of wereldbol.

Mij verontrust eigenlijk nog het meest dat een kwart van onze twaalfjarigen de elementaire vaardigheden mist om adequaat om te gaan met dagelijkse tijd en met tijdsaanduidingen. Dit zijn vaardigheden die essentieel zijn voor de zelfredzaamheid. Dat resultaat verwondert mij ook enigszins omdat reeds van in het kleuteronderwijs aan tijdsbesef en planning gewerkt wordt met verschillende soorten kalenders.

In deze peiling werd, overigens op mijn vraag, ook specifiek ingezoomd op de Brusselse situatie. Daaruit blijkt inderdaad dat beduidend minder leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest de getoetste eindtermen halen. Er zijn echter grote verschillen in de leerlingenpopulaties tussen Vlaanderen en Brussel. Uit het onderzoek blijkt ook dat Brusselse scholen het even goed doen als de Vlaamse, als we rekening houden met de achtergrondkenmerken van het leerlingenpubliek. Vooral het feit dat Brusselse leerlingen doorgaans minder Nederlands spreken thuis en uit een gezin komen met een minder gunstige sociaal-economische situatie of met een lager cultureel kapitaal, lijkt ervoor te zorgen dat leerlingen in Brusselse scholen minder goed presteren voor wereldoriëntatie dan leerlingen uit Vlaamse scholen. Dat plaatst leerkrachten in Brusselse scholen inderdaad voor een grote uitdaging.

We mogen uit deze peiling concluderen dat in sommige eindtermenclusters door ongeveer driekwart van de leerlingen de eindtermen beheerst worden, voor de getoetste eindtermen over maatschappij is dat ongeveer de helft. Sinds 2002 werden reeds verschillende peilingen

georganiseerd in basis- en secundair onderwijs. De resultaten zijn uiteraard anders voor de verschillende getoetste eindtermen. Zo beheerste 89 procent van de leerlingen de eindtermen Nederlands over begrijpend lezen en luisteren en beheersten bijna alle leerlingen de eindtermen Frans lezen op het einde van het basisonderwijs. Daar staat tegenover dat er ook peilingen zijn waar de resultaten duidelijk minder goed zijn, bijvoorbeeld de peilingen wiskunde in de eerste graad secundair onderwijs.

Op mijn verzoek organiseert het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) een consultatiefase en op 23 mei een open conferentie naar aanleiding van de resultaten van deze peiling. In de consultatiefase, die binnenkort wordt afgerond, wordt met een aantal onderwijspartners, namelijk pedagogische begeleiding, inspectie en lerarenopleiding, overlegd en gezocht naar verklaringen. Men zal dan nagaan of de resultaten bevestigd worden door andere beschikbare onderzoeks- en evaluatieresultaten. Er wordt ook een online schriftelijke consultatie georganiseerd waarop iedereen aan de hand van een aantal vragen kan aangeven of de resultaten bevestigd worden door de ervaringen van mensen uit de onderwijspraktijk en wat volgens hen mogelijke verklaringen zijn voor de resultaten. Ik wacht daarom de resultaten van deze conferentie af vooraleer conclusies te trekken over mogelijke oorzaken.

Het is duidelijk dat de resultaten stof tot nadenken geven voor iedereen die bij Onderwijs betrokken is. Het onderzoek eindigt waar het interessant wordt. We moeten op zoek gaan naar verklaringen en naar mogelijke verbeteracties. Alle reacties en informatie uit de consultatiefase worden gebundeld samen met de informatie uit ander onderzoek. Dat vormt de vertrekbasis voor de open conferentie van 23 mei. Het is dan aan het onderwijsveld zelf om samen te zoeken naar hefboomen om de kwaliteit van het onderwijs in wereldoriëntatie te verbeteren. De hefboomen kunnen op diverse terreinen te vinden zijn: in de actualisering van eindtermen, in het aanpassen van leerplannen of didactisch materiaal, in de lerarenopleiding, in de nascholing of begeleiding en in het schoolbeleid of de ondersteuning van specifieke doelgroepen. Er zullen dan ook verbeteracties worden geformuleerd die ruim zullen worden verspreid. Het is dan aan elke onderwijspartner om werk te maken van die aanbevelingen die tot zijn verantwoordelijkheid of bevoegdheid behoren. Ik zal dat uiteraard ook doen voor de aanbevelingen die tot mijn bevoegdheid behoren.

De verklaring dat leerkrachten het vak wereldoriëntatie niet graag onderwijzen omdat ze problemen hebben met het interpreteren van complexe begrippen, is een van de mogelijke verklaringen. Hopelijk brengt de conferentie zelf daarover meer duidelijkheid. Het academiseren van de lerarenopleiding kan een oplossing bieden voor dit probleem, maar er zijn wellicht nog andere mogelijkheden. U weet dat we in het loopbaandebat dat op dit moment opnieuw wordt gevoerd, bekijken hoe we dat verder moeten invullen. We hebben aan de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gevraagd om de beroepscompetentieprofielen van toekomstige leerkrachten op te stellen, op basis daarvan inschalingen te doen in de Vlaamse kwalificatiestructuur en op basis daarvan te kijken of we naar studieduurverlening of naar vermastering moeten gaan. We hebben een methode afgesproken. Ik verwacht dat we tegen oktober ongeveer een zicht zullen krijgen op die beroepscompetentieprofielen en op de inschaling zodat we dat deel verder kunnen opnemen in het loopbaandebat.

Ik vond het ook wel opvallend dat leerkrachten liever over andere leergebieden les geven dan over wereldoriëntatie. Zelf zou ik dat graag geven. Het is complex en juist daarom zou ik dat graag geven. Geen enkele leerkracht uit de steekproef geeft aan dat wereldoriëntatie tot zijn favoriete leergebieden behoort. Daarom heeft AKOV een korte online vragenlijst voor leerkrachten lager onderwijs ontwikkeld en voor laatstejaarsstudenten aan de lerarenopleiding bachelor lager onderwijs. Ze gaan op zoek naar factoren die ervoor zorgen dat leerkrachten dat al of niet graag doen. We willen dat wel weten, want ik vind dat een beetje raar. Daarnaast wordt ook gezocht naar enkele goede praktijkvoorbeelden in verband met wereldoriëntatie. Ook dat zal op de open conferentie aan bod komen.

Over taalachterstand hebben we het al verschillende keren gehad. U weet dat ik met de meerderheid daaraan werk in de talennota, ook gesteund in verschillende aspecten door mevrouw Van Steenberge, mevrouw Vanderpoorten en anderen. We gaan dat de komende maanden verder uitrollen. We kijken ook hoe we in Brussel, Antwerpen, Gent en de mijnstreek op een andere manier in het basisonderwijs moeten lesgeven. Die projecten starten in september. Ook dat is daarop eigenlijk een antwoord.

Voor het lezen werk ik samen met minister Schauvliege, om te kijken hoe we verder stappen kunnen zetten. We hebben een nota over cultuureducatie, waarin ook een hoofdstuk staat over leescultuur.

In het schooljaar 2010-2011 stond het leergebied wereldoriëntatie inderdaad in 159 scholen lager onderwijs in de focus bij een doorlichting door de onderwijsinspectie. In bijna 70 procent van de gevallen voldeed de school. Voor het schooljaar 2011-2012 zijn voorlopig 122 scholen bekeken. Daarvan voldoet 80 procent.

U weet dat ondertussen de Onderwijsspiegel is voorgesteld. Ik neem aan dat dat hier nog wel aan bod zal komen. Ik zie dat u dat document bij hebt, mevrouw Helsen, en er kwistig mee wuift. Het is een heel mooie publicatie geworden, die ook toegankelijker is in vergelijking met voorgaande jaren. Onder andere door een resolutie van het parlement is er wel een richtlijn dat het in de toekomst enkel nog digitaal mag.

U vraagt welke negatieve beoordelingen al werden opgevolgd. Na deliberatie binnen de inspectie werd een opvolging aangekondigd voor 32 scholen die niet voldeden aan de criteria. Scholen met een beperkt gunstig advies, waaronder 30 scholen met een beperkt gunstig advies voor wereldoriëntatie, krijgen drie jaar de tijd om orde op zaken te stellen, zoals u weet, mevrouw Vanderpoorten. Voor het schooljaar 2011-2012 besliste de inspectie tot opvolging in 22 scholen die niet voldeden aan de criteria met betrekking tot wereldoriëntatie, waarvan 20 met een beperkt gunstig advies en 2 met een ongunstig advies.

Ik denk dat ik heel uitvoerig heb geantwoord. Het is nu in eerste instantie vooral wachten op die open conferentie die op 23 mei wordt georganiseerd. Het lijkt me ook logisch dat we dat samen met het onderwijsveld eerst verder uitdiepen.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Het was inderdaad een zeer uitgebreid antwoord, minister. U verwijst vooral naar die open conferentie van 23 mei. Het is een goede zaak dat dat gebeurt en dat het onderwijs betrokken wordt om oplossingen te zoeken, maar met sommige zaken moet men echt niet wachten op die conferentie. U hebt dat ook aangegeven in uw antwoord: de taalachterstand, de lerarenopleiding, het loopt, maar alles gaat enorm traag. Ik heb geen zicht op de timing voor de implementatie van de talennota. Het is aan het ontrollen, zegt u. Maar hoe lang is dat tapijt dan om te ontrollen? Ik denk ook aan de beroepscompetenties en de inschaling. Gebeurt dat in oktober?

Minister Pascal Smet: Dat doen we niet zelf, we hebben een procedure. Dat is bij de Vlor en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) ook wat in het onweerterecht-gekomen rond de terbeschikkingstelling (tbs), maar dat wordt nu hernomen. Ik verwacht dat die beroepscompetentieprofielen klaar zijn in oktober.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik ga niet vooruitlopen op de resultaten van 23 mei, maar als u zegt dat de kinderen historisch moeilijk iets kunnen plaatsen, vind ik dat niet zo verrassend, minister. De laatste jaren is er zeer weinig ingezet op geschiedenis. Onze geschiedenis is toch vrij belangrijk.

Minister Pascal Smet: Dat vind ik ook. Ik hield altijd van geschiedenis.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Die eindtermen van wereldoriëntatie zouden toch eens moeten worden bekeken. Ik denk dat het ook zeer diffuus is hoe scholen ermee omgaan. Echt aardrijkskunde of geschiedenis wordt niet meer gegeven, maar dat is dus wereldoriëntatie. Dat is zo algemeen dat het afhankelijk is van leerkracht tot leerkracht hoe het juist gegeven

wordt. Ik kom erop terug na die open conferentie, tenzij u zelf met de resultaten naar de commissie komt. Worden wij daarvan op de hoogte gesteld? Hoe worden de resultaten van die open conferentie bekendgemaakt?

Minister Pascal Smet: Ik stel voor dat u mij daarover binnen enkele maanden nog eens een vraag stelt.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik wil u bedanken voor het antwoord, minister. We hebben vooral de boodschap gekregen dat er een conferentie wordt gehouden en dat we moeten wachten op wat er verder mee zal gebeuren. Op dit moment is dat absoluut nog niet duidelijk. Ik stel me wel de vraag, minister, of één conferentiedag voldoende zal zijn om de nodige conclusies te trekken. Er zit heel wat interessant materiaal in de resultaten van die toetsen, niet enkel met betrekking tot wereldoriëntatie maar met betrekking tot alle vakken.

We hebben nu sinds 2002 de toetsen vak na vak. Ik vraag me af of er na een bepaalde periode eens een globale evaluatie komt. Je kunt vak na vak bekijken en conclusies trekken met betrekking tot dat vak, maar er kunnen toch ook conclusies worden getrokken over het onderwijs in het algemeen. Ik zie in dit rapportje dat leerkrachten zich heel sterk binden aan handboeken en ook meer aan leerplannen dan aan eindtermen. Ik vind het interessant om daar eens bij stil te staan en om er een aantal conclusies uit te trekken. Ik weet niet of dat in de planning zit. Ik merk op dat voor het basisonderwijs Frans, Nederlands en wiskunde achter de rug zijn. Misschien is het goed om eens na te gaan of het relevant is om dat al dan niet te plannen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, worden de lerarenopleidingen ook expliciet betrokken bij de open conferentie?

Minister Pascal Smet: Dat moet ik nakijken. Ik denk wel dat ze aanwezig zullen zijn, maar ik durf het niet met stelligheid zeggen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ze spelen natuurlijk wel een cruciale rol. Het zou interessant zijn als ze er van meet af aan bij betrokken zijn.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik wil u danken voor het uitvoerig antwoord. We zullen de resultaten afwachten.

Het is al lang geleden dat ik in de lagere school zat, maar ik weet wel nog dat bepaalde vakken meer op de voorgrond kwamen dan andere. Ik vraag me af of in de klassen even veel of genoeg tijd wordt besteed aan vakken zoals wereldoriëntatie en of ze eigenlijk niet verdrongen raken door lezen, schrijven en rekenen. Vroeger gebeurde het toch regelmatig dat de 'leukere' lessen zoals tekenen en zingen verdrongen werden door de 'harde' vakken. Ik vraag me af of dat nu zo is en of dat eventueel kan meespelen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

– *Mevrouw Kathleen Helsen, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het actieplan om de studentenmobiliteit te verhogen
- 1587 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, collega's, met mijn vraag over het verhogen van de studentenmobiliteit val ik in herhaling, want het is niet de eerste keer dat ik hierover een vraag aan u stel.

In de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012 lezen we onder operationele doelstelling 2.9 'Studeren in het buitenland stimuleren': "De Europese ontwikkelingen, inclusief de voorbereiding van de mobiliteitsstrategie in het kader van het Bolognaproces en van een Europese benchmark, leverden de basis om een actieplan voor de versterking van de mobiliteit van studenten en docenten uit te werken. Op basis van een ontwerp van actieplan zal ik in het najaar met de instellingen en de studenten overleggen om het actieplan tegen november 2011 te finaliseren en aan de Vlaamse Regering voor te leggen. In het overleg met de instellingen zal de aandacht gaan naar: volledige en accurate data over de mobiliteit van studenten en docenten; de kwaliteit van de uitwisselingen van studenten; de sociale dimensie en in het bijzonder de mobiliteit van studenten uit kansengroepen; de stages en het versterken van de mobiliteit van professionele bachelors."

In het antwoord op een vraag om uitleg van mij over deze thematiek, stelde u in de commissievergadering van 13 oktober 2011 het volgende: "Ik heb het actieplan eindelijk gekregen. We hadden een versie gekregen die ik niet voldoende vond: ze moest beter worden uitgewerkt. Ik hoop dat we op relatief korte termijn het actieplan aan het parlement kunnen voorleggen. Dat zal nog zeker dit jaar zijn."

Minister, dat is een eigenaardige omschrijving in het onderwijs, want er is een burgerlijk jaar maar ook een schooljaar. Werd het actieplan ondertussen reeds gefinaliseerd? Zo ja, welke maatregelen en doelstellingen kondigt u aan in het kader van dit actieplan? Welke timing stelt u voorop? Zo neen, tegen wanneer wordt het actieplan dan verwacht? Welke knelpunten moeten er eventueel nog worden aangepakt?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, het actieplan is helaas nog niet gefinaliseerd. Ik werk nu aan een voorstel van aanpak. Het is moeilijker dan ik had gedacht. We hebben ook wel met een personeelstekort te kampen.

We willen uiteraard de doelstelling van 15 procent tegen 2015 en 20 procent tegen 2020 halen. Uiteraard moeten de acties in overeenstemming zijn met de mobiliteitsstrategie zoals die vorige week op de ministeriële Bolognaconferentie in Boekarest is aangenomen en waar ik niet aanwezig was omwille van de begrotingscontrole.

Er zal ook extra aandacht zijn voor de deelname van studenten uit kansengroepen aan mobiliteitsprogramma's. Er moet een goede datacollectie komen en een financiering van het geheel. Ik ga een plan van aanpak uitwerken en dan zal er overleg met het veld plaatsvinden. Ik heb liever een goed plan dan een pro-formaplan, vandaar dat we gekozen hebben om er meer tijd in te steken en het zal inderdaad meer tijd vergen. U weet dat we de afgelopen maanden met het hoger onderwijs over de integratie van de opleiding, de financierings-aanpassing, de kwaliteitszorg, de studentenvoorzieningen heel wat werk hebben gehad. Deze dossiers staan nu op de agenda om echt te worden aangepakt.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, met dit antwoord haalt u alle elementen aan die in dit plan zullen moeten worden aangepakt. Indien u er meer tijd voor nodig hebt, dan is dat zo, maar dan ga ik u met mijn vraag blijven achtervolgen.

Minister Pascal Smet: Groot gelijk. Ik hoop dat dat een stimulans is voor diegenen die het moeten maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opleiding tot begeleider kinderopvang
- 1625 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opleiding tot kinderverzorger
- 1682 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, onder de hoofding 'Pas afgestudeerde kinderverzorgsters kunnen baby's niet aan' verwees de pers in de voorbije weken onder meer naar een rapport van Kind en Gezin dat vernietigend is voor het zevende specialisatiejaar kinderzorg in het beroepsonderwijs. De leerlingen zijn volgens dat rapport allesbehalve gemotiveerd. In de pers stond: "Hun leerkrachten missen vaak pedagogische kennis en zijn niet vertrouwd met kinderopvang."

In een reactie op dit artikel geeft de organisatie Kind en Gezin aan dat het aangehaalde rapport dateert van oktober 2010 en dat er de voorbije jaren wel al volop gewerkt is aan het verbeteren van de kwaliteit van de verzorgers in de kinderopvang. Kind en Gezin zou een synthese gemaakt hebben van de huidige situatie met daarbij een formulering van opmerkingen en aanbevelingen.

Volgens Jan Peeters van het Expertisecentrum voor Opvoeding en Kinderopvang ligt de basis van het probleem enerzijds in het feit dat de lessen gegeven worden op beroepsniveau, het niveau van het beroepssecundair onderwijs, wat meestal resulteert in minder ambitieuze leerlingen. Anderzijds treffen we vandaag nog meer dan de helft ongekwalificeerd personeel aan in de zelfstandige kinderopvang. Als onthaalmoeder of om te werken in een zelfstandig kinderdagverblijf is geen diploma vereist.

Naar aanleiding van het artikel legde ik mijn oor ook even te luisteren bij directies van kinderdagverblijven en kinderverzorgsters in het veld. Tijdens stages zou reeds blijken dat de studenten uit het zevende jaar 'kinderzorg' de verantwoordelijkheid om voor de kleintjes te zorgen niet altijd aankunnen, toch studeren zij af en beginnen zij te werken. Directies van kinderdagverblijven, Kind en Gezin en gediplomeerde kinderverzorgsters uitten voornamelijk volgende bemerkingen: het opleidingsniveau is te laag, de verantwoordelijkheid is immers zeer groot; bij eenvoudige vragen in een sollicitatiegesprek gaan velen dikwijls al de mist in; beter opwaarderen naar een technische opleiding is nodig; er zijn veel te weinig stages in kinderdagverblijven van Kind en Gezin tijdens hun zevende jaar – in deze dagverblijven is zelfstandig optreden en verantwoordelijkheid nemen immers zwaarder dan in de zelfstandige sector; voor korte vervangingen zijn nieuwkomers niet inzetbaar, de vervanging is voorbij vooraleer zij zelfstandig kunnen meedraaien.

Er is nu natuurlijk een nieuw decreet met enkele bepalingen, maar toch denk ik dat de opmerkingen in grote lijnen blijven gelden.

Minister, kunt u de recente opmerkingen en aanbevelingen van Kind en Gezin toelichten voor wat het onderwijs betreft? Volgt u de gemaakte opmerking over het studieniveau? Zo ja, hoe kunt u dit aanpakken?

Bent u het eens met de opmerking dat de leerkrachten vaak pedagogische kennis missen en niet vertrouwd zijn met de kinderopvang zelf? Zo ja, hoe kan dit bijgestuurd worden? Acht u het opportuun om de beroepskwalificaties van het zevende specialisatiejaar aan te passen?

Heeft de inspectie na een doorlichting enige opmerkingen gemaakt over dit specialisatiejaar? Hebt u zicht op het verloop van de stages? Gaat u akkoord met de vraag uit de sector naar meer stagetijd en een gedeelte hiervan zeker in een dagverblijf van Kind en Gezin zelf?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, op 28 maart 2012 keurde het Vlaams Parlement het decreet Kinderopvang goed waarin wordt vastgelegd dat vanaf 2015 iedereen die kinderopvang organiseert daar een officiële toelating voor moet hebben, om het even of het nu gaat om opvang in een gezin, een crèche of aan huis.

Minister Vandeuren heeft bovendien gesteld dat er dit jaar duizend opvangplaatsen bij komen en dat er tegen 2016 in niet minder dan drieduizend opvangplaatsen voorzien moet worden. In deze uitbreidende sector zullen op korte termijn dus meer mensen tewerkgesteld moeten worden, terwijl het beroep kinderverzorger of kinderverzorgster volgens de VDAB nu al bij de knelpuntberoepen hoort. Er mag dus verwacht of gehoopt worden dat de studies die leiden tot werk in de kinderopvangsector, op het vlak van de leerlingenaantallen minstens op peil blijven en liefst nog extra belangstellenden aantrekken, maar ook dat de kwaliteit van die opleidingen op niveau is.

In diverse media werden daar onlangs kanttekeningen bij geplaatst waarin bedenkingen waren opgenomen die gebaseerd waren op elementen uit 'Werk maken van werk in de zorgsector' uit mei 2010, een actieplan van het kabinet van Welzijn. In verband met het onderwijs, zou ik u hier enkele vragen over willen stellen.

In de nota uit 2010 werd gesteld dat Kind en Gezin uit diverse hoeken, namelijk van de sector, van scholen en van experts, signalen opvangt dat de leerlingen die afstuderen uit het zevende jaar beroepssecundair 'kinderzorg', onvoldoende beantwoorden aan het profiel dat de kinderopvang vandaag nodig heeft. Heeft de onderwijsinspectie ook signalen in die zin opgevangen? Zo ja, welke?

In de nota uit 2010 wordt ook gesteld dat voor kinderopvang nieuwe geattesteerde competenties en kwalificerende trajecten vereist zijn, en dat die tot stand moeten komen via gecoördineerde acties in samenwerking met het departement Onderwijs. Welke taken zijn hierover al afgesproken? In welke taken voorziet u verder voor Onderwijs binnen deze legislatuur en in de ruimere meerjarenplanning voor de samenwerking tussen Welzijn en Onderwijs?

Heel specifiek wordt in de nota gesteld dat het beroepsprofiel 'begeleider kinderopvang' competenties omschrijft die moeilijk haalbaar zijn voor leerlingen uit het beroepssecundair onderwijs. Het profiel zou zich eerder situeren op het niveau van het technisch secundair onderwijs. In hoeverre gaat u akkoord met die visie? Is het wenselijk om een studierichting tso 'begeleider kinderopvang' mogelijk te maken? Zo ja, hoe?

In het deeltijds beroepsonderwijs bestaat sinds september 2010 wel een opleiding 'begeleider kinderopvang'. Levert die opleiding afgestudeerden op met de gevraagde competenties? Meestal gaat men ervan uit dat de competenties die in dbso gehaald worden, niet hetzelfde niveau hebben als de competenties die in het tso gehaald worden.

In september 2011 zijn in verschillende hogescholen de bacheloropleidingen pedagogiek van het jonge kind gestart. Voldoen de leerlingenaantallen en het niveau van die opleiding – voor zover daar nu al kijk op is – om mensen met coachende functies af te leveren voor de kindzorg?

Mijn vragen sluiten nauw aan bij de vraagstelling van mevrouw Vanderpoorten, maar belichten toch een aantal andere invalshoeken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik sluit heel graag aan bij de vragen van de collega's.

Het is een dubbel verhaal. De opleidingen die voorbereiden op werk in de kinderopvang zijn zeer belangrijk, want het is en blijft een knelpuntberoep. Anderzijds moet de kwaliteit van de opleiding gegarandeerd worden. De heer De Meyer stelt zich de vraag of een studierichting begeleider kinderopvang in het tso wenselijk is. Dat lijkt mij een pertinente vraag.

De competenties die men aanleert in die opleiding, moeten worden afgestemd op de arbeidsmarkt. Dat is een belangrijk gegeven. Mevrouw Vanderpoorten haalt aan dat pas afgestudeerde kinderverzorgsters de grote verantwoordelijkheid vaak niet aankunnen. Als dat werkelijk zo is, zitten we daar met een fundamenteel probleem. Ik vraag me af hoe we daarop kunnen inspelen.

Minister, welke maatregelen zult u nemen om de competenties die in die opleidingen aan bod komen, beter af te stemmen op de arbeidsmarkt?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Uit de doorlichtingen blijkt niet dat de kwaliteit van de opleiding meteen problematisch is, maar die kwaliteit wordt enkel afgemeten aan de leerplan-doelstellingen en niet aan de actuele vereisten van het werkveld. Uit de doorlichtingen blijkt wel dat een aantal leerlingen moeizaam functioneren op hun stageplaatsen. Dat geeft meestal aanleiding tot het versterken van de begeleiding door de stagebegeleiders en de stage mentoren in functie van het bijspijkeren van de tekorten.

Ik vestig er de aandacht op dat het volume en de vorm, alternerend of in blok, van stages niet door de regelgever wordt opgelegd, maar de bevoegdheid is van de onderwijsverstrekker. De onderwijsinspectie stelt vast dat het aantal stage-uren naargelang de school schommelt tussen tien en veertien uur per week. Een verhoging, zelfs indien wenselijk, is niet altijd haalbaar omdat enerzijds ook andere studierichtinggebonden leerinhouden aan bod moeten komen en anderzijds het leerjaar in kwestie een diplomajaar is en derhalve een algemene basisvorming moet omvatten van minimum twaalf wekelijkse uren.

Het decreet betreffende de Vlaamse kwalificatiestructuur bepaalt dat erkende beroepskwalificaties het vertrekpunt vormen voor het ontwikkelen of actualiseren van een beroepsgerichte opleiding binnen het onderwijs. Via de erkende beroepskwalificaties wordt immers vastgelegd welke competenties essentieel zijn voor het uitoefenen van een bepaald beroep.

De eerste stap is dus het maken van erkende beroepskwalificaties. Die stap is afhankelijk van de uitvoering van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur. Afgelopen maanden was er een beleidsdomeinoverschrijdende uitvoeringsgroep over werk, economie en onderwijs, die de verschillende stappen om tot een erkende beroepskwalificatie te komen verder heeft geoperationaliseerd. Er werden ondertussen trouwens een aantal beroepskwalificaties goedgekeurd. Dat is een revolutionair moment in Vlaanderen, aangezien de regering die heeft vastgelegd. De globale uitvoeringsreglementering is in voorbereiding.

Voor 2012 werd een prioriteitenlijst opgesteld met beroepenclusters die prioritair aan bod kunnen komen. De sector kinderopvang werd opgenomen op die prioriteitenlijst. Het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) organiseert het proces om tot erkende beroepskwalificaties te komen. Zodra wij die hebben, vermoedelijk binnen een paar maanden, zal dat het uitgangspunt zijn om de opleiding kinderzorg structureel en/of inhoudelijk bij te sturen. Dat zullen we dus in de toekomst weten.

Ik vind het niet wenselijk om mij vandaag uit te spreken over niveaus omdat dat moet worden ingeschaald. Ik kan op dit moment niet vooruitlopen op de inschaling en de erkende beroepskwalificatie.

U weet dat de Vlaamse Regering de bacheloropleiding pedagogie van het jonge kind heeft erkend als nieuwe opleiding aan drie hogescholen. De erkenning als nieuwe opleiding gebeurt op basis van de beoordeling van een aantal criteria waaronder een raming van het aantal studenten en de kwaliteit van de nieuwe opleiding. Aangezien de aangeboden opleidingen erkend zijn als nieuwe opleiding mag ervan worden uitgegaan dat die opleidingen voldoen aan de vereisten om mensen met coachende functies af te leveren voor kinderzorg. Volgens de voorlopige inschrijvingsgegevens zitten in de drie opleidingen samen in totaal 236 studenten. Pas na het afsluiten van het academiejaar zullen we de juiste cijfers kunnen geven.

Ik heb geen signalen opgevangen dat zich specifieke competentieproblemen zouden voordoen bij leraren in het specialisatiejaar kinderzorg.

Bij het toekennen van lesopdrachten die gefinancierd worden door de overheid, moeten we rekening houden met de regelgeving op de bekwaamheidsbewijzen, maar ook met de mogelijkheid voor de onderwijsverstrekker om als werkgever een lokaal personeelsbeleid te voeren. Externe kwaliteitsbewaking via doorlichting door de onderwijsinspectie heeft betrekking op het onderwijsproces en de output, maar niet op de beoordeling van het competentieprofiel van individuele leraars. De interne kwaliteitszorg waar het schoolbestuur zelf verantwoordelijk voor is, moet personeelsmatig tot uiting komen in het lokaal gehanteerde beleid inzake werving, functionering, evaluatie en nascholing van het lerarenkorps.

– *De heer Boudewijn Bouckaert, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, u spreekt over de opleiding pedagogie van het jonge kind. Is het dan de bedoeling dat die heel specifiek tewerkgesteld worden in kinderdagverblijven? Is dat vrijblijvend of is het een verplichting? Mogen de kinderdagverblijven zo iemand aannemen of wordt dat verplicht? Het lijkt mij belangrijk dat er meer coachend wordt gewerkt in de kinderdagverblijven. Gaan die sowieso daar aan de slag? Moeten die kinderdagverblijven zo iemand aanwerven of is dat vrijblijvend? Daar hangt natuurlijk veel van af. Het zal toch meer geld kosten om die mensen aan te werven. Dat is misschien wel een drempel.

Minister Pascal Smet: Dat is dan niet meer mijn bevoegdheid, maar die van minister Vandeuren. Ik huiver een beetje om daarover uitspraken te doen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik heb geluisterd naar uw genuanceerd antwoord. U hebt het probleem erkend. Er moet verder werk worden gemaakt van de duidelijke omschrijving van de beroepskwalificatie. U erkent ook dat een verder overleg tussen Onderwijs en Welzijn in deze materie noodzakelijk is. Enerzijds is er de zorg voor de kwaliteitsbewaking. Anderzijds is er de zorg dat voldoende leerlingen zouden kiezen voor deze interessante studierichtingen op de arbeidsmarkt. De aantallen die u hebt gegeven, houden nog een geruststelling in dat we op termijn blijvend voldoende afgestudeerden hebben voor dit knelpuntberoep. Het is goed dat daar met deze vraag aandacht voor is gevraagd, alsook voor de kwaliteitsbewaking en het verder noodzakelijke overleg tussen Onderwijs en Welzijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de capaciteitsproblemen van scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest - 1590 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, mijn vraag komt voort uit cijfers die ongeveer een maand geleden werden bekendgemaakt naar aanleiding van het afsluiten van de aanmeldingsperiodes voor de Nederlandstalige scholen in Brussel. Collegelid Vanhengel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) bracht het nieuws naar buiten dat er voor het volgende schooljaar zo'n 4500 kinderen waren aangemeld voor een Nederlandstalige Brusselse basisschool. Maar liefst 2000 leerlingen vonden tot nu toe geen plaats in een van de door hun ouders opgegeven scholen.

Onder meer in de onthaalklassen zou het tekort groot zijn. In de pers lasen we dat ongeveer 2000 peuters aangemeld waren voor de instapklasjes. Voor 650 van hen was er geen plaats. Het probleem is het grootst in Schaarbeek, Brussel en Jette. De VGC heeft daarop beslist bijkomend 18 miljoen euro te investeren in vier nieuwe Nederlandstalige basisscholen in Brussel: twee in Schaarbeek, een in Sint-Gillis en een in Jette. Dat zou 3400 nieuwe plaatsen moeten opleveren voor de komende 2 jaar.

Die cijfers zijn indrukwekkend. Ik wil benadrukken dat Vlaanderen de afgelopen jaren al heel wat heeft geïnvesteerd in bijkomende capaciteit voor het onderwijs in Brussel. Het gaat over 21 of 22 miljoen euro. Dat ging hand in hand met bijkomende maatregelen en waarborgen ter handhaving van de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in de hoofdstad. Het parlement heeft de afgelopen jaren samen met de minister een traject afgelegd dat respect verdient.

Minister, kunt u de bovenstaande cijfers bevestigen en wat uitgebreider toelichten? Kunt u een stand van zaken geven van de inschrijvingen en aanmeldingen in het Nederlandstalige basisonderwijs in Brussel, in het bijzonder wat de verdeling tussen de verschillende voorrangsgroepen betreft? Kunt u op basis daarvan een aantal conclusies trekken?

Hebt u al overleg gehad met het bevoegde collegelid over dit vraagstuk? Heeft dat concrete resultaten opgeleverd? Welke initiatieven neemt u vanuit uw bevoegdheid, zowel op korte als lange termijn, om dit vraagstuk het hoofd te blijven bieden de komende jaren? Er is de laatste jaren al heel wat gebeurd. Tegelijkertijd geeft de heer Vanhengel aan dat er toch nog een stroomversnelling plaatsvindt en dat er nog sneller dan vroeger moet worden geageerd. Hebt u enig idee hoeveel budgettaire middelen nodig zijn op middellange termijn voor de noodzakelijke uitbreiding van het Nederlandstalige basisonderwijs in Brussel? Welk bedrag stelt u daarbij voorop?

Hoe verloopt het overleg met de Franse Gemeenschap wat het algemene capaciteitsvraagstuk in Brussel betreft? We weten dat we er via afspraken met het Brusselse Gewest en de Franse Gemeenschap moeten voor zorgen dat elk kind ook op langere termijn een plaats heeft in een school in Brussel. Hoe verlopen die gesprekken? Zijn die geactiveerd?

Minister, u hebt een aantal weken geleden gezegd dat met name bij de Brusselse overheden belangrijke verantwoordelijkheden liggen wat de vlotte afhandeling betreft van bouwvergunningen enzovoort. Ik vraag me af of er ook op dat vlak nog vorderingen zijn gemaakt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb de cijfers opgevraagd bij het Lokaal Overlegplatform (LOP). Die bevestigen de cijfers die collegelid Guy Vanhengel heeft gegeven. 4544 kinderen hebben zich aangemeld in een Nederlandstalige Brusselse basisschool. 2166 leerlingen vonden voorlopig geen plaats in een van de door hun ouders opgegeven school. Voor de instapklasjes waren er 2030 peuters aangemeld en was er voor 666 peuters geen plaats. In totaal waren er 1426 plaatsen beschikbaar in de onthaalklassen.

855 leerlingen die zich aangemeld hadden voor de onthaalklas waren leerlingen met thuistaal Nederlands. Van de 855 leerlingen met thuistaal Nederlands kregen er 765 leerlingen een plaats toegewezen. 736 leerlingen kregen die plaats op basis van een voorrangplaats voor thuistaal Nederlands, 11 leerlingen kregen een plaats op basis van een voorrangplaats voor GOK-leerlingen (gelijke onderwijskansen), 18 leerlingen kregen een restplaats. 90 leerlingen met thuistaal Nederlands kregen geen plaats toegewezen.

583 leerlingen die zich aangemeld hadden voor de onthaalklas waren GOK-leerlingen. Daarvan kregen 379 leerlingen een plaats toegewezen. 83 leerlingen kregen die plaats op basis van een voorrangplaats voor thuistaal Nederlands, 211 leerlingen kregen een plaats op basis van een voorrangplaats voor GOK-leerlingen, 85 leerlingen kregen een restplaats. 204 GOK-leerlingen kregen geen plaats toegewezen.

In totaal waren er 166 plaatsen beschikbaar in de eerste kleuterklas. 217 leerlingen die zich aangemeld hadden voor de eerste kleuterklas waren leerlingen met thuistaal Nederlands. Daarvan kregen er 104 leerlingen een plaats toegewezen. 113 leerlingen met thuistaal geen Nederlands kregen geen plaats toegewezen. Daarvan vindt men er 96 momenteel niet terug in het Vlaams onderwijs en 37 leerlingen wel.

315 leerlingen die zich aangemeld hadden voor de eerste kleuterklas waren GOK-leerlingen. Daarvan kregen er 62 een plaats toegewezen: 22 leerlingen kregen die plaats op basis van een voorrangplaats voor thuistaal Nederlands, 39 leerlingen kregen een plaats op basis van een voorrangplaats voor GOK-leerlingen, 1 leerling kreeg een restplaats. 253 GOK-leerlingen kregen geen plaats toegewezen.

Voor een correcte inschatting van de evoluties van de aanmeldingen spelen verschillende factoren: de demografische evolutie, de aanpak van de capaciteitsproblematiek in het Franstalig onderwijs, de impact van de bewijslast, de druk op bepaalde scholen en de spreiding van het aanbod. Dat moet gemonitord worden, maar we hebben die monitoring vandaag niet. Het is momenteel niet mogelijk om een cijfermatige stand van zaken te geven met betrekking tot de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013. Binnen de administratie wordt geïnvesteerd in de uitbouw van een centraal systeem dat in- en uitschrijvingen registreert vanaf de inschrijvingsperiode 2012-2013, maar dit systeem is nog niet operationeel. Bovendien hebben we ook geen zicht op de cijfers van de Franse Gemeenschap, maar ik kom daar straks nog op terug.

Ik wil, samen met mijn medewerkers, overleg op regelmatige basis met de collegevoorzitter, die bevoegd is voor Onderwijs. De optelsom van de budgettaire inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap en de VGC voor capaciteitsuitbreiding in Brussel bedraagt onder-tussen al ruim 40 miljoen euro. (*Instemming bij de heer Paul Delva*)

Ik ben blij dat de heer Delva erkent dat we daar samen al een mooi traject hebben afgelegd. Dit moet tegen 2018 zorgen voor een capaciteitsuitbreiding met meer dan 3500 plaatsen. De vraag of die inspanningen voldoen, zal afhangen van de mate waarin de capaciteitsuitbreiding gericht is op die gemeenten en scholen waar de druk het hoogst is, en van de mate waarin het Franstalig onderwijs een gelijkwaardige inspanning levert.

In januari 2011 startte ik een 'Haalbaarheidsonderzoek van een monitoringsysteem voor capaciteitsbehoeften in het leerplichtonderwijs' om de haalbaarheid van een monitoring-systeem uit te werken. Ik kreeg een definitieve versie op 19 maart 2012. De stuurgroep, die werd belast met de opvolging van het onderzoek, heeft hierover advies uitgebracht. We zullen dit verder bekijken. Dan kunnen we verdere stappen zetten om de lokale capaciteitsproblemen te analyseren en duurzame acties te onderbouwen.

We investeren al heel wat middelen in de uitbreiding van de capaciteit. Daarnaast investeren we extra middelen in het kader van het omkaderingssysteem voor Brussel.

Mijnheer Delva, ik ben blij dat u deze vraag hebt gesteld. Ik weet niet of het u ook is opgevallen, maar mijn collega van de Franse Gemeenschap heeft blijkbaar in een interview in La Libre Belgique gezegd dat er geen plaats te weinig is in het onderwijs in Brussel. Ik weet niet of het artikel klopt, ik heb het nog niet bij haar kunnen aftoetsen. Haar collega-minister Nollet, bevoegd voor de investeringen in nieuwe scholen, zou al de nodige dingen hebben aangekondigd en gedaan. Ik zal op heel korte termijn een brief schrijven naar minister-president Picqué, met een kopie naar de heer Vanhengel en een naar mijn collega Simonet. Ik zal de gegevens die de Vlaamse Gemeenschap en de VGC hebben verzameld over onze investeringen overmaken en bij de Franse Gemeenschap hetzelfde vragen. Begin juni zal ik, zoals afgesproken, de nieuwe Taskforce Brussel, onder leiding van de minister-president van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, bijeenroepen om de dingen uit te klaren. Ik ben daar bijzonder in geïnteresseerd. Ik wil weten waar al die scholen komen en hoe het staat met de afstemming. Die coördinatie is een typische bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik zal dat dan ook een van de komende dagen formeel vragen.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, dank u voor uw antwoord. Het bevat een paar interessante elementen. Ik gooi naar niemand een steen, maar eigenlijk is het zo dat ongeveer één ouder op twee in geen enkele van de door hem of haar gekozen scholen zijn of haar kind kan plaatsen voor het komende schooljaar. Dat wordt nog uitgezuiverd. Ik ben ervan overtuigd dat dat aantal stelselmatig zal verminderen. Maar wanneer het de blijvende bedoeling is van de Vlaamse Gemeenschap om jonge gezinnen vanuit Vlaanderen naar Brussel te trekken omdat het zo'n fantastische stad is, wat Brussel ook is, dan is het natuurlijk weinig aanmoedigend voor die jonge ouders om daarmee te worden geconfronteerd. Er zijn heel veel oorzaken voor. De demografische ontwikkeling is waarschijnlijk de belangrijkste oorzaak, samen met het blijvende succes van het kwaliteitsvolle Nederlandstalige onderwijs in onze hoofdstad.

Minister, het klopt dat er al heel wat is geïnvesteerd. Ook inzake omkadering zijn we in Brussel zeker op de goede weg. Ik sta versteld van wat u zegt van dat interview in *La Libre Belgique*, waarin die mevrouw aankondigt dat er blijkbaar geen plaatstekort is. Misschien kunt u mij verder informeren. Is er dan geen plaatstekort omdat er al voldoende plaatsen formeel zijn bijgemaakt door de Franse Gemeenschap? Of is dat gewoon haar standpunt vandaag? Zegt zij dat er geen probleem is?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: De alertheid waarmee hij het dossier van het Brusselse Nederlandstalige onderwijs opvolgt, siert onze goede collega Paul Delva. Minister, collega's, misschien is het niet nodig, maar in de politiek is herhaling zeer belangrijk. Daarom moeten wij herhalen hoe belangrijk het infrastructuurdossier is, niet alleen in Brussel maar in heel Vlaanderen. Dit werpt een nog sterker licht op de begrotingsbespreking van daarnet.

Minister Pascal Smet: Misschien kan ik nog twee zaken aanvullen. Ik heb dat gelezen in de krant, maar ik weet dat je altijd moet oppassen met wat je leest. Ik denk dat we dat moeten uitklaren. De beste plaats daarvoor is de taskforce van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Het is belangrijk dat we die boodschap brengen. We hebben decretaal door het Grondwettelijk Hof toegestane aanpassingen gedaan om ervoor te zorgen dat Nederlandstalige ouders hun kinderen kunnen inschrijven in Nederlandstalige scholen in Brussel. Ik leer dat ook uit de cijfers, die de komende weken moeten worden verfijnd en uitgezuiverd. Het is wel belangrijk dat die ouders een plaats krijgen voor hun kind voor het volgende schooljaar, dat Nederlandstalige ouders een plaats vinden in het Nederlandstalig onderwijs.

Ten laatste in oktober, als alles is ingeschreven, wil ik uitzoeken of we de aanpassing van onze regelgeving niet moeten evalueren, en of we niet verder moeten aanpassen. Dat engagement wil ik hier ook wel heel duidelijk uitspreken. We moeten duidelijk maken dat Nederlandstalige kinderen een plaats moeten hebben in Nederlandstalige scholen in Brussel. We moeten ook kijken hoe die aanmeldingsprocedure in Brussel verloopt en wordt georganiseerd opdat ouders snel een garantie kunnen hebben dat hun kind een plaats heeft. Ook dat moet in de evaluatie worden opgenomen. Ik wil geen steen werpen, maar we moeten dat in de evaluatie opnemen om dat in de volgende inschrijvingsperiode te verbeteren, en eventueel decretaal verder te verankeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■